

หลักและการบริหารความเสี่ยง
เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน

รศ.ดร.สมศักดิ์ เปรียบพร้อม

ภาควิชาเศรษฐศาสตร์เกษตรและทรัพยากร คณะเศรษฐศาสตร์

มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ความหมายของความเสี่ง (Risk)

เหตุการณ์หรือการกระทำใด ๆ ที่อาจเกิดขึ้นภายในสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงและอาจส่งผลกระทบต่อหรือสร้างความเสียหายหรือความล้มเหลว หรือลดโอกาสที่จะบรรลุความสำเร็จ ตามวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่ต้องการ

สถานการณ์ทางธุรกิจ / เศรษฐกิจ

1. สถานการณ์แน่นอน (Perfect Certainty)
2. สถานการณ์เสี่ยง (Risk Situation)
 - มีประสบการณ์ ข้อมูล วิธีการ ใช้ในการคาดคะเนเหตุการณ์ หรือโอกาสที่จะเกิดได้
3. สถานการณ์แห่งความไม่แน่นอน (Uncertainty)
 - ไม่มีข้อมูล หรือวิธีการที่จะคาดคะเนได้

ประเภทของความเสี่ง

1. ความเสี่งด้านการผลิต
(Production and Technical Risk) :
ความแปรปรวนด้าน Yield และผลผลิต
2. ความเสี่งด้านราคาและด้านตลาด
(Price Risk and Marketing Risk)
 - ความแปรปรวนของราคา
 - การเปลี่ยนแปลงของตลาดหรือผู้บริโภค
3. ความเสี่งด้านการเงิน
(Financial Risk)
 - ความสามารถในการจ่ายเงินกู้
 - อัตราดอกเบี้ย
4. ความเสี่งจากการเปลี่ยนแปลงกฎ ระเบียบ มาตรการ และนโยบายของรัฐ
(Government Policy)

แหล่งที่มาของความเสี่ยง / ความไม่แน่นอน (Source of Risk and Uncertainty)

1. ปัจจัยเสี่ยงที่เกิดจากอิทธิพลภายนอก (External Forces)
 - 1.1 การเปลี่ยนแปลงของเทคโนโลยี (Changing in Technology)
 - 1.2 ความต้องการของลูกค้า / ผู้ซื้อ (Customer Need / Marketing Need)
 - 1.3 เงื่อนไขทางเศรษฐกิจ (Economic Condition)
 - 1.4 กฎหมายและกฎระเบียบราชการ (Laws and Regulations)
 - 1.5 เสถียรภาพของรัฐบาล (Government Stability)
 - 1.6 ภาวะการแข่งขัน (Competitive Condition)
 - 1.7 ตลาดเงิน ตลาดทุน (Money and Capital Market)
 - 1.8 ตลาดซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ (Foreign Exchange Market)
 - 1.9 ตลาดแรงงาน (Labor Market)
 - 1.10 เหตุการณ์ร้ายแรง (Catastrophe)

2. ปัจจัยเสี่ยงที่เกิดจากอิทธิพลภายในองค์กร

(Internal Forces) : คนและระบบ

2.1 ความเสี่ยงในการดำเนินงาน (Operating Risk)

2.2 ความเสี่ยงในเรื่องความซื่อตรง (Integrity Risk)

2.3 ความเสี่ยงในการมอบอำนาจ (Empowerment Risk)

2.4 ความเสี่ยงเรื่องเทคโนโลยี (Technology Risk)

2.5 ความเสี่ยงในการตัดสินใจในการทำธุรกิจ

(Business Decision-making Risk)

2.6 ความเสี่ยงทางการเงิน (Financial Risk)

ผลกระทบของความเสี่ยงและความไม่แน่นอน

1. ประสิทธิภาพการผลิต

(ใช้จ่ายการผลิตมากกว่ายามปกติ และได้ผลผลิตน้อยกว่ายามปกติ)

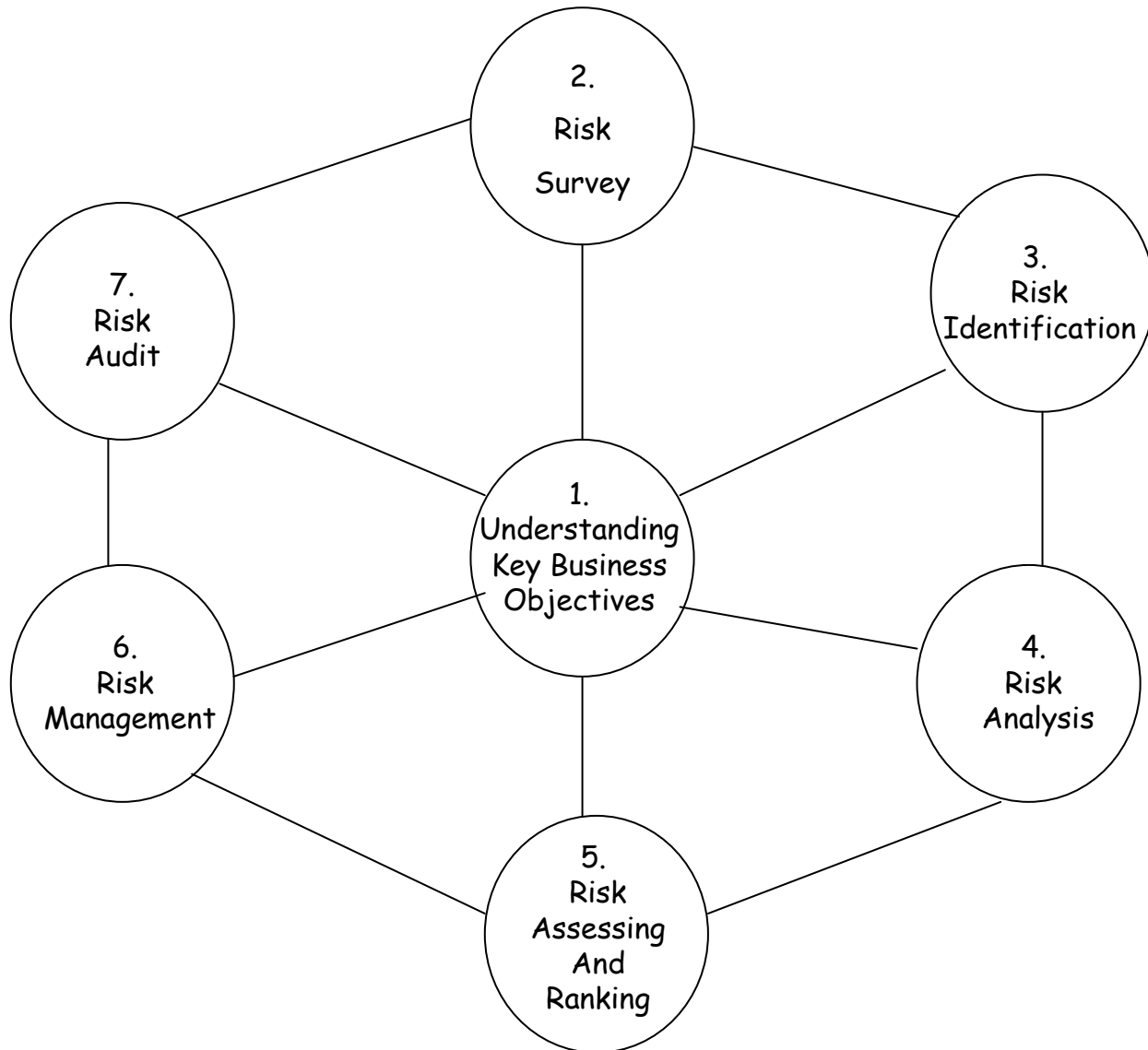
2. ต้นทุนการผลิตต่อหน่วยสูง

3. การลงทุนน้อย เพราะไม่มั่นใจ

4. การยอมรับเทคโนโลยีล่าช้า

5. ทำให้ผู้ประกอบการขาดทุน (เจ๊ง)

กระบวนการบริหารความเสี่ยง

1. การทำความเข้าใจเป้าหมาย / วัตถุประสงค์สำคัญของธุรกิจ
2. การสำรวจความเสี่ยง
3. การระบุความเสี่ยง
4. การวิเคราะห์ความเสี่ยง
5. การประเมินความเสี่ยงและจัดลำดับความสำคัญของความเสี่ยง
6. การบริหารความเสี่ยง
7. การตรวจสอบความเสี่ยง

การวิเคราะห์และประเมินผลกระทบความเสี่ยง

<p>สูง</p> <p>โอกาสเกิดความเสียหาย</p>	<ul style="list-style-type: none"> - - - - - - 	<ul style="list-style-type: none"> - FTA / WTO - ราคาน้ำมัน - อัตราแลกเปลี่ยน - โครงสร้างประชากร - Food Safety - ธุรกิจ บริการ ท่องเที่ยว
<p>(Probability)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - - - - - - 	<ul style="list-style-type: none"> - - - - - -
<p>ต่ำ</p>	<p>ผลกระทบของความเสี่ยง</p>	

สูง

กลยุทธ์การจัดการความเสี่ยงและความไม่แน่นอน

(Management Strategies to Counteract Risk and Uncertainty)

1. สำหรับหน่วยธุรกิจ (Business Firm) และเกษตรกร
 - 1.1 การทำกิจการ / ธุรกิจหลากหลาย (Diversification)
 - 1.2 การขยายธุรกิจในแนวตั้ง (Vertical Integration)
 - 1.3 การตกลงทำสัญญาล่วงหน้า (Contractual Arrangement / Contract Farming)
 - 1.4 การจัดการด้านการผลิตและการตลาดร่วมกัน (Production and Marketing Management)
 - 1.5 ความยืดหยุ่นและความคล่องตัว (Flexibility) ของกิจการที่ทำ (เวลา / ต้นทุน / ผลผลิต)
 - 1.6 การเก็บสำรองปัจจัยการผลิตที่สำคัญ (Reserved Resource)

- 1.7 การรักษาสถานภาพความมั่นคงด้านทรัพย์สิน
(คำนึงถึงทรัพย์สินและหนี้สิน และสภาพคล่องด้านทรัพย์สิน)
(Financial Solvent and Liquidity)
- 1.8 การประกัน (Insurance)
(ประกันชีวิต ประกันภัยทรัพย์สิน ประกันพืชผล ปศุสัตว์)
- 1.9 การเพิ่มพูนความรู้และทักษะ (Education / Skill)
- 1.10 Backup Management
- 1.11 ตลาดซื้อ – ขายล่วงหน้า (Future Market)
- 1.12 การปรับเปลี่ยนแนวคิดและวิสัยทัศน์ในการประกอบการ
แบบเศรษฐกิจพอเพียง
- 1.13 การรวมกลุ่มสร้างพลัง (Group Action)

2. สำหรับรัฐบาล

2.1 การสร้างระบบเตือนภัยทางการเกษตร

(Agro – Risk Warning System)

2.2 สร้างระบบการประกันภัยเกษตร

(Agricultural Insurance System)

2.3 สภาเกษตรกร

2.4 การสนับสนุนและเผยแพร่ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง